

К. КОНОНЕНКО

**„НАУКОВЕ“
ДОСЛІДЖЕННЯ**

В-ВО ПРОЛОГ

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА БІБЛІОТЕКА

Ч. IV

К. Кононенко

«НАУКОВЕ» ДОСЛІДЖЕННЯ

(На адресу українського науково-дослідного інституту економіки і організації сільського господарства)

Видавництво — ПРОЛОГ — 1959

Відбитка з двотижневика
«СУЧАСНА УКРАЇНА
(ч. 13/218 від 28. 6. 1959 р.)

Дослідно-видавниче об'єднання ПРОЛОГ,
875 West End Ave., New York 25, N.Y. USA

Скачи, враже,
як пан каже.

Народна приказка

Українці на чужині вже не раз мали нагоду переконатися, що наші публіцистичні праці не тільки служать ознайомленню чужинців, а й виконують до певної міри функцію ідейної боротьби з комунізмом на рідних землях. Навіть у тій незначній кількості, в якій ці праці час від часу просякають за залізну завісу, вони не залишаються безслідними. Мабуть, більшовики не в силі обійти появи цих публікацій мовчанкою, бачать у цьому небезпеку, а тому на сторінках журналів та газет раз-у-раз дискутують з ними. Це нічого, що «дискусія» з їхнього боку перетворюється в брутальну лайку. Ця тільки доводить, що їм, як то кажуть, немає чим крити, що їм ці публікації добре «заливають сала за шкіру» і доводять їх до оскаженої злости. Головне полягає в тому, що в цей спосіб більше коло тамошніх людей довідується про сам факт появи цих праць, а лайка у відповідь є для них свідомством їхньої дошкульності.

Все це подає нам думку і захооче нас

поширювати тематику нашої публіцистики. Доцільно не обмежуватись аналізом явищ в СРСР, а й провадити прямі дискусії з окремими публікаціями, що там з'являються.

В цьому характері ми й хочемо подати взятю на цей раз тему. Недавно до нас дійшла видана в кінці м. р. велика праця Українського науково-дослідного інституту економіки і організації сільського господарства п. н. «Сільське господарство Української ССР».

Не збираємося тут рецензувати цю книгу. Хочемо спинитися лише на останньому її розділі: «Зростання матеріального достатку і культурного рівня колгоспного селянства, працівників МТС і радгоспів України».

Знаменна вже сама поява цього розділу. Досі більшовики старанно уникали подавати відомості про становище працюючих, обмежуючись нічого не вартими зазначеннями, що, мовляв, за звітний період становище покращало на стільки то і стільки відсотків. В цей спосіб вичерпано цю справу і в тих статистичних довідників по народному господарству, що їх останньо видано в СРСР, РСФСР, УРСР. Але під тиском все зростаючого інтересу до цього питання і постійних закидів Москві з боку світової громадськості, вона, мабуть, побачила, що далі вже не можна викручуватися в цей спосіб. Це, треба думати, і породило появу згаданого розділу в названій вище книзі. Але дарем-

но було б шукати і тут повного висвітлення цього питання. Знову найіссуттєвіше замовчується, на кожному кроці видно намагання справу України в цілості заступити відомостями по окремо взятому колгоспу або району, як це практикується в останній час з розрахунком, що читач узагальнить ці відомості і поширить їх на всю Україну. До всього цього маємо в книзі багато свідомого фальшування даних або, простіше кажучи, брехні. Заспокоюють себе, мабуть, тим, що ніхто не насмілиться її викрити.

І все ж у згаданому розділі чимало таких даних, які уможлиблюють поважні висновки; та й фальшування не можна залишати невідкритим.

ПРИРЕЧЕНІ НА МАСОВЕ ВМИРАННЯ

На економічному становищі селянства Україна за дореволюційних часів (з цього ж починається цей розділ) спинятися не будемо: про ті часи є величезна література, і було б дивним користатися большевицьким підтасуванням її. Перейдімо відразу до т. зв. відбудовного періоду, тобто НЕП-у і періоду довоєнних п'ятирічок. Тут є коротесенька згадка про неврожай 1921 року, яка завершується такими словами: «... бідняцькі верстви селянства були б приречені на масове вмирання. Але цього не сталося. Радянська влада прийшла на допомогу селянству України» (стор. 410).

Такого безсоромного перекручування дійсності не можна більшовикам подарувати. Звернімося до офіційних, теж більшовицьких документів тих часів, і візьмімо «Звіт центральної комісії допомоги голодуючим» четвертому з'їздові советів робітничих і селянських депутатів України, що вийшов друком п. н. «Рік боротьби з голодом», (Харків, 1922). Щоб належно представити справу, доведеться на ньому спинитись детальніше. Тоді Україна збрала лише четверту частину звичайного збору збіжжя, при чому в степу, головному продуценті хліба збір не перевищував 10%, а в двох областях — на Миколаївщині і Запоріжжі — навіть 8% звичайного. Чистого збору на одиницю населення в цілому в Україні припадало 1,2 центнера, що творило лише третину потрібного. Тодішній голова статистичного управління М. Гуревич, у праці «Голод і сільське господарство України» (Харків, 1922) писав: «Для нормального прохарчування людаї і худоби потрібно не менше 3,3-4,1 центнера. Повітів з таким збором збіжжя було лише 6 по всій Україні», з загальної кількості 101 повіт (стор. 75, 78).

Отже Україна коштом мобілізації навіть усіх своїх ресурсів того року (а ресурси попередніх років були в цілості відібрані більшовиками під час промандянської війни) прохарчуватися не могла.

В згаданому офіційному звіті на стор.

28 читасмо: «Вже з осені 1921 р. живлення населення почало різко погіршуватися. Осіннє дослідження виявило, що в Запорізькій області вже в жовтні-листопаді харчування селян становило 1.4-1.3 нормального. Населення, знищивши все, що надавалося до їдженя (ховранки, коти, собаки), почало жити вигитися найрізноманітнішими „продуктами харчування“, починаючи з сурогатів (макуха, полова, курай) і доходячи до борошна в костей, дерева, глини і т. д.» «Доведені до відчаю люди в багатьох селах і навіть містах дійшло до їдженя труців і людоїдства. Офіційно зареєстровано до 50 випадків людоїдства».

Так було вже на початку господарського року.

А ось як переводилася «допомога» України: контингент хлібоздачі для того року був обчислений у висоті 2 666 тис. тонн, тоді як весь гуртовий збір дав 2 531 тис. тонн. Хоч призначеного контингенту стягнути, зрозуміло, не було можливим, все ж 330 тис. тонн, тобто 13% гуртового збору, було стягнуто, причому стягалося не тільки з областей, менше потерпілих від неврожаю, а й з тих, що самі вже їли хліб з глини. Та ще й вихвалялися цим обдиранням голодних: «Треба відмітити той факт, що навіть в охоплених голодом місцевостях здача продподатку проходила успішніше, ніж у багатьох повітах „благополучних областей“» («Звіт», стор. 15).

Не будемо тут спинятися над тим, як переводилася ця «здача». Досить вказати хоча б на масові «суди над ситими», як це тоді офіційно називалося. Сама ситість була вже злочином, за яку людину притягали до суду: «... після судів над ситими в Одесі, Києві, Харкові і в багатьох інших містах цей збір пішов значно успішніше». «Через органи ЧК, наркомату юстиції, військового трибуналу була переведена широка кампанія для виявлення всіх злочинців...» («Звіт», стор. 21).

На цьому справа ще не вичерпується. В тому ж році був недорід і в двох краях Росії — на Уралі і Поволжі, хоч і не в такому розмірі, як в Україні. В Поволжі гуртовий збір збіжжя був 2 770 тис. тонн проти 2 531 тис. тонн в Україні, а населення в Поволжі було вдвічі менше, ніж в Україні. Не зважаючи на це, на Україну в першу чергу був покладений обов'язок допомогти голодуючому населенню Поволжя. Сам Комітет допомоги голодуючим був створений для цієї цілі і лише пізніше він поширив свою діяльність і на Україну. З 2 941 вагона хліба, що їх зібрали серед селянства на допомогу голодуючим місцеві комітети, лише 1 938 вагонів залилось для України, а 1 013 вагонів пішли на Поволжя (стор. 143). Всього з України для Поволжя стягнуто «близько 2 млн пудів» (стор. 12). І тоді як у Росію пішло з України 2 тис. вагонів хліба, для самої України до

січня 1922 було виділено лише 30 вагонів, в січні — 28, в лютому — 13 і в березні лише 7. Разом 78 вагонів. «Причиною цього була криза транспорту через нестачу палива і вагонів» (стор. 32). На відправленні в Росію, як бачимо, ця криза не відбивалася. Треба ще додати, що шахтарі Донбасу «...самі напівголодні, напівголі» (тобто без оплати своєї праці) видобули понад 3,5 млн пудів вугілля для голодуючих» (стор. 16).

Поверх усього цього в Україну була відправлена на прохарчування велика кількість дітей з Поволжя. «...Ми можемо з певністю сказати, що Україна прийняла до 80 тис. дітей». «...Значна частина дітей була передана на утримання селянам» (стор. 29, 16).

Як далеко ішли турботи уряду про голодуючих в Україні, свідчить той же «Звіт» комісії: «Населення і місцеві комісії допомоги голодуючим, що були залишені на протязі довгих зимових місяців майже на самих себе, вишукували засоби для самозахисту від страхіть голоду...» «Найтяжчі місяці голоду — наприкінці зими і на початку весни — в найбільш голодуючих містах України пройшли без поважної допомоги з центру» (стор. 32). «...Ідальні перетворюються в трупарні» (стор. 33).

Помітною допомогою стала лише з весни, коли в цю справу вжучилися США. В липні в ідальних для голодуючих харчувалося вже 2 216 тис., з яких 1 802 тис. — в улаштованих Америкою.

Давала вона харчову допомогу і поза ідальними (стор. 34).

Згаданий вище голова ЦСУ М. Гуревич в названій праці визначає кількість померлих від голоду вже на весну 1922 р. в 1,5 млн., підкреслюючи, що це — применшений обрахунок, а Центральна комісія допомоги голодуючим закінчує свій, цитований тут «Звіт» так: «Життя мільйонів людей було врятоване, але багато сотень тисяч, якщо знову ж не мільйони, загинули» (стор. 37).

У світлі наведених тут офіційних свідчень з тодішніх часів набуває великої вартости теперішнє твердження інституту в праці, що її тут розглядаємо: «... Бідняцькі верстви села були б приречені на масове вимпрання. Але цього не сталося. Радянська влада прийшла на допомогу селянству України».

ПЕРЕСІЧНЕ СПОЖИВАННЯ

Ідемо далі. В книзі інституту подаються дані бюджетових досліджень 1925-1926 рр. і 779 селянських господарств, на підставі яких обчислено особисте споживання пересічно на особу в рік. Обчислення правильне і збігається з ґрунтовно переведеним дослідженням Наркомзему (Книга «102 бюджетів», Харків, 1927) в той же час. Але ми хочемо відмітити тут не саму кількість спожитих продуктів (до цього ще повернемося), а що інше. Тут же подається кількість чотирьох головних продуктів, що їх споживала пересічно од-

на особа в «споживчій смузі СРСР», тобто головню в центральній і північній Росії (без Сибіру).

Промовистим є зіставлення цих кількостей:

спожила хліба одна особа (в 1925 р.)
-- в Україні 180 кг., в Росії 229;

м'яса — в Україні 14 кг., в Росії — 39 кг.;

сала відповідно 5 і 2,8;

цукру — 1,3 і 4,6 кг.

Як бачимо, за винятком сала, селяни споживчої смуги Росії, тобто тієї, до якої завозяться харчові продукти, спожили набагато більше, ніж селяни України, звідки ці продукти вивозяться. Навіть цукру, майже монопольним продуцентом якого була тоді Україна, її селянам припадало в 3,5 рази менше, ніж селянам Росії.

Наведемо тепер з стор. 410 таблицю особистого споживання селян у 1925-1926 рр. в цілості (в кілопрамах):

борошно та хліб	190
(подано з заокругленням)	
вруни	15
картопля	133
олі	3,6
вершкове масло	1
сало	5,9
м'ясо та птиця	14
яйця	41 шт.
риба	4,3
цукор	1,9

Інші продукти споживання, як горошина, горілка і т. д., не подані. Замість

того зазначається, що вартість усіх спожитих продуктів, в тому числі і названих, становила по тодішніх цінах 61 карб. 40 коп.

Не знаючи норми споживання неназваних продуктів, не можемо перерахувати вартість усього по теперішніх цінах для зіставлення. Але можемо це зробити щодо названих. Беремо ціни 1955 р., що сьогодні майже не змінилися. По цих цінах набір названих продуктів обчислюється сумою в 1 081 карб., тобто в 17,6 раза більшою, ніж тодішня вартість усіх продуктів. Отже можна без помилки вважати, що теперішній коефіцієнт грошової вартості тодішнього споживання на особу дорівнює 20. Це уможливило нам у дальшому користування з цього коефіцієнта.

ПРИМУСОВА КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ

«Перемога колгоспного ладу, — читаємо далі в книзі інституту „Сільське господарство“ (стор. 413), — дала змогу здійснити швидко піднесення продуктивних сил у сільському господарстві і значно підвищити рівень добробуту селянства». Далі наводяться деякі відомості з 1937 і 1938 років. Зрозуміло, що про створений голод 1932-1933 рр. і про загибель мільйонів селян не згадується жадним словом. Натомість часто береться 1933 рік для порівняння з ним «саянів» 1937 і 1938 рр., щоб мати можливість констатувати підвищення тих або

інших показників в 2 чи 3 рази. М'яса, мовляв, споживалося селянами в 1938 році в 2,3 рази більше, ніж у 1933 р., вершкового масла — в 2,8 рази — наче б то опухлі з голоду і вмираючі селяни дійсно споживали тоді м'ясо і масло або переводилась бюджетове дослідження цього споживання. Просто дивує, як може все ж таки поважна установа — інститут економіки — вдаватися до такого дешевого й огидного шахрайства.

Але погляньмо на «осяги» 1937 і 1938 рок.в. Нам уже не раз доводилося згадувати, що під час німецької окупації серед кинутих панічно тікаючими більшевиками матеріалів удалося здобути дещо засекреченого, в тому числі і зведені річні бухгалтерійні звіти по колгоспах. На жаль, не маємо їх за 1937 рік, лише за 1938 р.; але, оскільки в книзі зазначається, що «в наступні роки доходи в сім'ях колгоспників продовжували зростати», ми можемо даними бухгалтерійного звіту за 1938 рік користатись в зіставленні з тими, що стосуються 1937 року.

В книзі зазначається, що в 1937 р. на один двір у колгоспах степової смуги було видано 149 пудів зерна, а лісостепової і Полісся — 92 пуди. Якщо перерахувати це на кількість дворів (1112 тис. у степу і 2800 тис. в інших двох смугах), то вийде, що колгоспникам нібито було видано 70572 тис. центнерів, тоді як за бухгалтерійним звітом призначено до розподілу лише 34088 тис.

центнерів, тобто вдвічі менше. («Колгоспи УРСР в 1938 р.» Народний комісаріят земельних справ. Державне видавництво колгоспної літератури. Київ-Харків, 1940. Оголошення не підлягає. Примірник ч. 101, стор. 54).

На цьому фальшування не обмежується. Ось як виглядає зіставлення розподілу колгоспів за висотою оплати трудодня зерном (у в десятках до загальної кількості — див. таблицю ч. 1).

Здається, що ніякого коментування це зіставлення не потребує. Справа абсолютно ясна. Неясним залишається тільки, яким словом можна було б як слід окреслити таке маневрування цифрами в теперішніх «наукових» виданнях таких високих установ, як Науково-дослідний інститут економіки.

Не можна не відзначити ще й такого: в книзі подається, що в 1937 р. по СРСР «на трудодень колгоспники одержали в середньому 4 кг. зерна» і що «в СРСР у колгоспників в 1938 р. в липні перед урожаєм особисті запаси хліба становили 9,3 пуда» (стор. 413).

Можливо, що це відповідає дійсності, якщо говорити про Росію. Перевірити не маємо можливості. Але тим більше промовистими стають відповідні дані по Україні: в середньому на трудодень, згідно з названими бухгалтерійними звітами (стор. 56) в 1938 р. — 2,1 кг., а в 1939 р. — 1,4 кг. Щодо запасів у липні, то дані про це вміщено в бюджетному дослідженні, переведеному в

1936 р. в трьох областях — Київській, Дніпропетровській та Одеській (вийшло друком п. н. «Бюджети колгоспників», Київ, 1936, також як не підлягаюче оголошенню). Тут подається, що запаси харчів у літні в колгоспників Дніпропетровщини становили не 9,3 пуда на особу, а 8 кг. на родину, картоплі — 1 кг. Те саме і в Одеській області.

Різниця між країною, в яку хліб завозиться, і країною, звідки його вивозять, або, точніше, між метрополією-Росією і колонією-Україною позначається цілком яскраво.

МАНІПУЛЯЦІЯ ЦИФРАМИ

В книзі інституту є і такі місця, що повністю закрутують на назву анекдоти. Автори книги також вдаються до улюбленого і широко практикованого тепер способу характеризувати не ціле, а якусь частину його, з розрахунком, що це створить уявлення про ціле. Так, на стор. 415 подається таблиця про кількість продуктів і прошеї, одержаних колгоспними сім'ями в 1936 р., і на одну особу в тому ж році і в році 1937. Далі говориться: «В наступні роки доходи в обслідуваних сім'ях колгоспників продовжували зростати», і подається кількість продуктів, виданих на сім'ю в 1938 році. Якщо зіставити ці дані, то буде таке (на сім'ю в рік у кілогр. — див. Табл. ч. 1)

	1936 р.	1938 р.
молока	980,3	349,6
м'яса і сала	116,6	54,7
олії	16,0	5,5
масла	25,0	8,0

Інших продуктів по 1938 р. не названо, і тому порівняння перевести не можна. Отже, чому скорочення видач у 1938 р. вдвічі і втричі, супроти 1936 року називається «дальшим зростанням доходів», зрозуміти не можна.

Але спинимося на даных за 1938 рік. Звернемося знов до згаданого бухгалтерійного звіту. В названому році, згідно з цим звітом, Мелітопільський район на Запоріжжі нарахував 8 581 колгоспний двір (стор. 165). Якщо перевести на кількість дворів видані продукти, то це дасть 3 млн літрів молока, 470 тонн м'яса та сала, 69 тонн масла і 57 тонн олії. Звіriamo цей розрахунок з даними розподілу цих продуктів у бухгалтерійнім звіті за той же рік. Виявляється (стор. 92, 93), що не тільки в Мелітопільському районі, а і в усій Запорізькій області не було видано на трудовні жадного літра молока чи кілограма м'яса, сала або масла.

Тепер щодо грошових видач. У книзі говориться, що прощові видачі на двір у цьому районі в 1938 р. досягнули 6 785 карб. Це значить, що в районі було видано на трудовні 58 222 тис. карбованців. Але за бухгалтерійним звітом по всій області призначено на сплату по

трудоднях 230 млн, з яких фактично видано 113 млн (стор. 107). Як же може один район, населення якого становить лише 4,6% населення всієї області, одержати 50% усієї виплаченої суми? Явна нісенітниця. Фактично в середньому на двір у названому році призначено по області 1 243 карб. і виплачено 610, а не 6 785 карб.

В своєму намаганні намалювати все в рожевому кольорі О. Сторожук, автор того розділу книги, що тут коментується, доходить до курйозів: подаючи кількість продуктів і грошей, нібито одержаних колгоспниками Мелітопільського району в 1937 р. (стор. 415), він каже, що на особу припало по 348 яець. Цілком так, як в Америці. З тієї ж таблиці виходить, що середній склад сім'ї обчислюється в 5,3 особи. Отже, якщо перерахувати наведену кількість яець на 8 581 сім'ю району, то це буде дорівнювати 15 млн яець. А згаданий бухгалтерський звіт подає, що тоді продукції яець у колгоспах усієї Запорзької області (яка має 31 район) була 9 млн. На трудодні не видавалося зовсім, а на громадське харчування (в дійсності на подарунки всілякому начальству) по всій області витрачено 2 млн (стор. 95).

ПЕРЕКРУЧЕННЯ. ФАЛЬШУВАННЯ. КУРЙОЗИ

Таких курйозів, здатних викликати тільки сміх, чимало; але стає не до сміху, коли побачиш, який висновок ро-

бітсья з цих курйозів та фальшувань. А в н, цей висновок, звучить так: «Характерною рисою оплати праці колгоспників на Україні в передвоєнні часи була дуже висока натуральна оплата трудодня в розмірах, що значно перевищували споживчі потреби колгоспників, і порівняно невисока грошова оплата трудодня. Це, звичайно, було недоліком, але в той період багато колгоспів видавали колгоспникам по 5-8-10 і більше карбованців грішми на трудодень» (стор. 415).

Звідси стає абсолютно ясною дійсна ціль усіх цих перекручень, фальшувань, курйозів. Все це має виправдати повний відрив селянина від продукту його праці і переведення колгоспників на грошову оплату, що тепер здійснюється, тобто суцільну пролетаризацію селянства.

Як це в діб'ється на матеріальному становищі селянства, скажемо далі, а тепер повернемось до тієї «дуже високої натуральної оплати трудодня», що «перевищувала споживчі потреби». Візьмемо 1938 рік, про який в книзі не раз згадується. В тому році з натуральної оплати трудоднів, згідно з бухгалтерійним звітом «Колгоспи УССР в 1938 р.», в перерахуванні на одну особу (за звітом колгоспного селянства нараховувалося тоді 14 277 тис. осіб) припало на рік усіх зернових продуктів 238 кг (стор. 54), олії (соєшника в перерахуванні на олію)

— 1 кг (стор. 60), картоплі — 70 кг (стор. 63), баштанних продуктів та кормових корінняків — 12 кг (стор. 65), фруктів — 0,2 (стор. 73), м'яса і сала — нічого (два грами на рік) (стор. 93), молока — нічого (стор. 93), меду — 0,08 кг (стор. 94), яєць — нічого (стор. 95).

Чи не є згущанням називати такі розміри натуральної оплати праці «дуже високими, перевищуючими споживчі потреби»? Зрозуміло, що ми не беремо тут невеликої кількості м'яса, яєць і молока, що була витрачена на громадське харчування, за яке колгоспники платили гроші, бо ж О. Сторожук говорить про «натуральну оплату трудодня», а не про те, де і скільки продуктів купували колгоспники.

А ось як колгоспники задовольняли свої споживчі потреби. Дані беремо з названого вже тут дослідження 1936 р.: «Бюджети колгоспників» (стор. 16), при чому зіставляємо їх не з точнішим дослідженням Наркомзему за 1926 р., а з тим, що подає сам О. Сторожук (стор. 410).

Особисте споживання в середньому на душу (в кг):

	1926 р.	1935 р.
хліб, борошно, крупи	206	193
картопля	133	210
олія	3,3	0,8
масло	1,0	0,6
м'ясо і сало	19,8	5,7
яйця (шт.)	41,5	11,3

За винятком картоплі, бачимо по всіх продуктах велике зниження в порівнянні з тим, що було при особистому господарстві. Але й це, вже знижене споживання, як бачимо, або зовсім не покривалося натуральною оплатою праці, або покривалося в дуже незначній частині. Там же, в «Бюджетах колгоспників», подаються джерела покриття потреби в найголовніших харчах (у кг на двір — днів. Табл. ч. 2)

Бачимо, що по жадному з цих продуктів, навіть по збіжжю, видачі з колгоспу не покривали навіть особистого харчування.

Але й вони, за твердженням такої авторитетної установи, як Науково-дослідний інститут економіки, «набагато перевищують споживчі потреби», а тому де їх даліше скорочення. В 1956 р., як подає книга (стор. 426), в Україні «колгоспникам для особистого споживання видано 2 091 тис. центнерів соящика, 9 391 тис. цент. картоплі, 780 тис. цент. овочів. 226 286 тис. л. молока, 2 799 тис. яєць». На той час колгоспне селянство України обчислювалося в 22 300 тис. Отже на одну особу з колгоспів було одержано: олії (в перерахуванні соящика на олію) менше 1 кг, картоплі — 42 кг, овочів — 3,5 кг, молока — 10 л., яєць — 0,1 одного яйця. На рік! Мабуть, це й треба вважати повним задоволенням споживчих потреб. Чейже з'їсти за рік 3 кг овочів або за 10 років аж ціле яйце цілком досить. Цікаво тільки, де ж поділися

Табл. ч. 1:	Не давали зовсім до 2 кг	2-3 кг	3-5 кг	понад 5 кг
За книгою інституту (стор. 414) —	16	27,4	42,4	14,2
За бухгалтер. звітом	0,1	57,6	15,2	1,6

Табл. ч. 2

Надійшло:		Витрачено:	
Всього	З жолт.	На хар.	На худ.
869	652	709	106
2 122	384	861	473
259	35	205	—
			17
			Продано
			54
			106

ЗБІЖЖИ

КАРТОПЛІ

ОВОЧІ (городини)

ті 348 яець, що їх нібито видавали в Мелітопільському районі на кожну особу в рік?

ПАВПЕРИЗАЦІЯ СЕЛЯНСТВА

Але у декого може постати запитання: а, може, не піде потано селянству, якщо натуральна оплата праці буде заступлена грошовою і в твердому розмірі? На цю тему пишуть тепер у советській пресі багато. Одним з зразків повнішого насвітлення цієї справи може бути стаття А. Клеванського в «Правді України» з 15 лютого ц. р. В ній він доводить, що вже тепер можуть перейти на гарантовану грошову оплату праці ті колгоспи, де натуральна і грошова оплата разом досягнула 10 карбованців на трудовий день. Але таких колгоспів, каже він, в Україні лише 3 тисячі з загальної кількості 15,5 тис. Отже 81% усіх колгоспів цього же не має. А що ж дасть перехід на грошову оплату в тих найкращих колгоспах? Він каже, що тоді можна буде встановити денну оплату від 6 карб. за першим розрядом (який повинен об'єднати теперішні 3 перші розряди до 18 карб. за найвищим). Все це, зрозуміло, при виконанні денної норми, що вже в цьому році знову підвищена. Отже при 300 робочих днях у році і виконанні норм з роботи першого розряду (а таких чи не найбільше) колгоспник одержить 1 800 карб. На кожного працюючого треба рахувати

принаймні одного утримання. Отже на особу припадає 900 карб. на рік.

Вище ми доводили, що при порівнянні теперішніх цін на харчові продукти з цінами 1926 року треба застосувати коефіцієнт 20. Отже в тодішньому вимірі ці 900 карб. дорівнюють лише 45 карбованцям. І це на покриття всіх витрат, тоді як у 1926 році вартість самих харчів становила, як ми бачимо, 61 карбованець. Та й сама пересічна оплата 10 карб. денно дасть у такому вимірі тільки 75 карб. на особу в рік, тобто суму, витрата з якої 61 карб. тільки на харчі є неможливою. Виходить, що навіть у 19% найміцніших колгоспів селянам не забезпечується той рівень життя, що його вони мали при особистому господарюванні в 1926 році.

Власне кажучи, такому перекрученню і фальшуванню дійсності не доводиться дивуватися. Чейже весь час комуністи заступали справу забезпечення долі працюючих розмовами про нібито створене щасливе життя. Особливо тоді, коли унааявнюється, що якась нова перебудова, попри всякі обіцянки, не змінює становища працюючих на краще, коли стає ясным, що йдеться про дальше підсилення визиску. Бо на цьому безоглядному визиску, особливо неросійських країн, опирається вся економічна система російського комунізму.

Так і тепер ця тарабанщина про нібито величезне покращення долі селянства нагадує, як у 1935 р., коли в Україні ще

не випушли плачі по мільйонах загиблих від голоду. Сталін на нараді комбайнерів сказав: «Советський уряд не може допустити, щоб населення голодувало. Ось уже 2-3 роки, як бідноти у нас більше немає..., недоїдання щезло, і ми вступили на шлях заможности». («Важнейш. рішення по сел. хоз.», М., 1935, стор. 637). Він же на 17-му партійному з'їзді сказав: «Історична перемога не могла не привести до... знищення нужди в селі — це таке досягнення, про яке навіть не можуть мріяти робітники та селяни найдемократичніших країн».

Що може рівнятися з цим безсоромністю і пахабством? Це ж говорилося в 1934 р., коли на могилах мільйонів загиблих від голоду не встигла ще й трава порости.

Отже дивуватися теперішній писанині не було б чого, якщо б праця, що тут наświetлюється, належала одній особі, хай і з науковим званням. Але назва науково-дослідного інституту економіки мала б до чогось зобов'язувати.

Якби цим рядкам суджено було потрапити до рук авторів наświetленої праці, то почуття гідності повинно б примусити кандидата економічних наук О. Сторожука і керівника всього видання, академіка І. Романенка, дати пояснення такому поводженню з задокументованими фактами.

